

Skutki suszy na rynkach rolnych; odbicie cen cukru

Surowce rolne:

- **Zboża:** Eksport rosyjskiej pszenicy utrzymuje się na wysokim poziomie, ale w kolejnych miesiącach może spowolnić. Wysokie ceny pszenicy i problemy z zasiewami rzepaku mogą spowodować wzrost powierzchni upraw pszenicy w sez. 2018/19. Z uwagi na niesprzyjające warunki powierzchnia upraw rzepaku w UE może zmaleć o 7%.
- **Mleko:** Według prognoz USDA wzrost produkcji mleka najważniejszych światowych graczy w 2019 może spowolnić, z uwagi na spadki produkcji w Australii i mniejszą dynamikę wzrostu w UE. Skutki suszy mogą być odczuwalne w zmniejszeniu unijnych dostaw mleka w 4q18. W wyniku zmian produkcyjnych obserwuje się spadki popytu na masło z UE, kosztem zwiększonych dostaw z Nowej Zelandii.
- **Mięso:** Wstrzymanie importu wieprzowiny do USA z Polski okazało się krótkotrwałe, ale miało negatywny wpływ na ceny trzody. Ceny kurcząt notują obniżki po dynamicznych wzrostach w 3q18. Spadki wiaźac można z dynamicznym wzrostem importu drobiu do UE. Istotne podwyżki cen obserwuje się na rynku indyków.
- **Owoce i warzywa:** Ceny cebuli w Polsce osiągnęły rekordowo wysoki poziom. Wzrosty wywołane są mniejszą produkcją w kraju, ale przede wszystkim ograniczeniem podaży w Holandii (największy producent w UE). Wpływ rynków międzynarodowych na ceny w Polsce jest znaczący z uwagi na duży udział cebuli w krajowym eksporcie warzyw.

Branża cukrownicza:

- Zmniejsza się dynamika spadku cen cukru. Oprócz czynników fundamentalnych (mniejsza produkcja na świecie, głównie w Brazylii), na wzrosty oddziałuje silne umocnienie się brazylijskiego reala względem USD. Niskie ceny cukru mogą wywierać wpływ na zmiany w produkcji w kolejnych latach, w tym na ograniczanie powierzchni upraw buraków cukrowych w UE.

Ceny netto wybranych produktów rolnych we wrześniu 2018

	Cena		Zmiana %	
	IX.18	m/m	r/r	
pszenica (zł/t)	800,40	6,5	24,0	
kukurydza (zł/t)	580,50	-18,0	-12,8	
rzepak (zł/t)	1 621,00	1,5	2,2	
drób (zł/kg)	4,05	-0,4	4,9	
trzoda chlewna (zł/kg)	4,69	-2,6	-11,3	
mleko (zł/hl)	132,77	2,3	-8,4	
jabłka (zł/kg)	0,87	-19,4	-53,7	

źródło: GUS, IERIGŻ-PIB, PKO Bank Polski

Departament Analiz Ekonomicznych

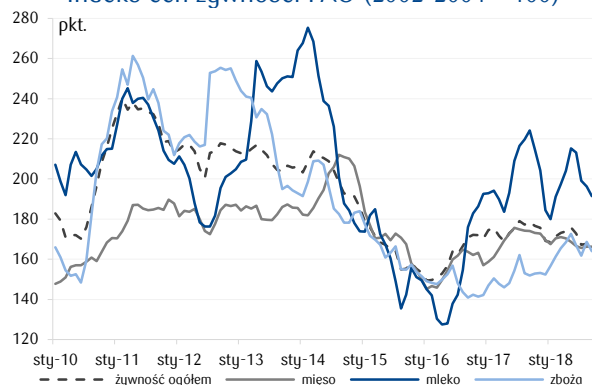
Zespół Analiz Sektorowych

analizy.sektorowe@pkobp.pl

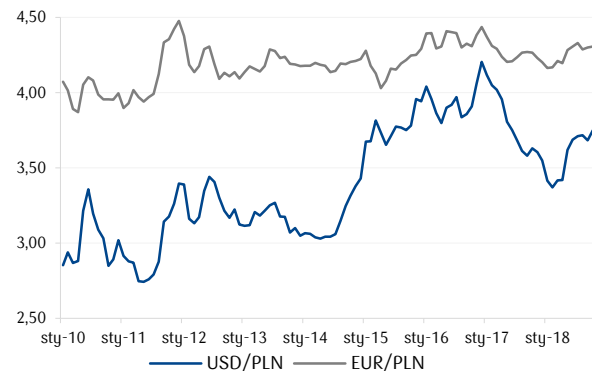
Mariusz Dziwulski

tel. 22 521 81 88

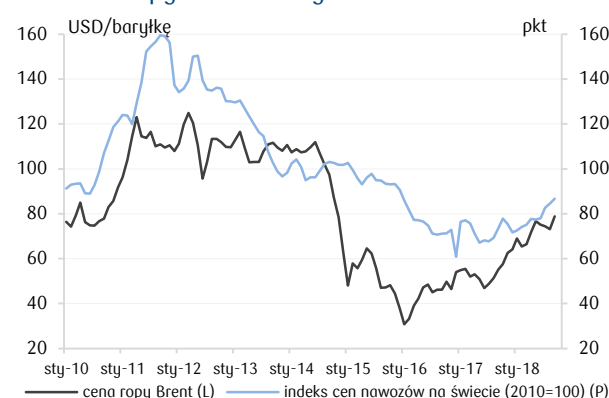
Indeks cen żywności FAO (2002-2004 = 100)

Kursy walut

Cena ropy vs światowy indeks cen nawozów

Źródło: FAO, NBP, Bank Światowy, PKO Bank Polski

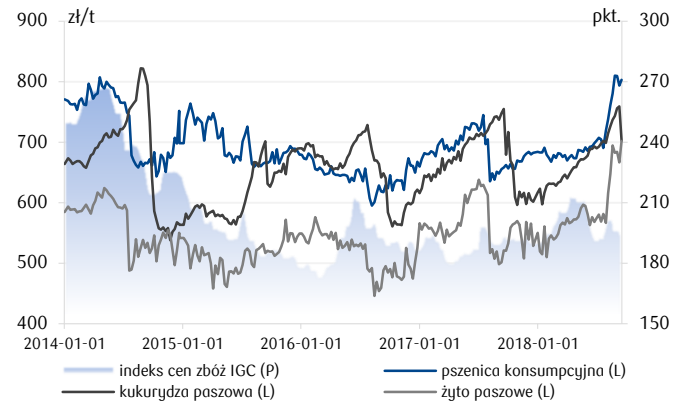
Eksport pszenicy z Rosji wciąż wysoki

- Z danych IGC (International Grains Council) wynika, że rosyjski eksport pszenicy utrzymuje się na wysokim poziomie od początku sez. 2018/19. Łącznie w lipcu i sierpniu'18 Federacja Rosyjska wyeksportowała 8,55 mln t tego zboża (+58% r/r). Zapotrzebowanie na rynku UE, spowodowane ograniczeniem wewnętrznej podaży sprawiło, że istotnie zwiększyły się dostawy rosyjskiej pszenicy do krajów Wspólnoty. W lipcu i sierpniu'18 wyniosły łącznie 245 tys. t, tj. 7,5-krotnie więcej r/r.
- Jednocześnie widoczne jest ograniczanie eksportu pszenicy przez kraje UE i wzrost importu. Dane IGC o tygodniowym eksporcie tego zboża wskazują, że od lipca'18 do 21 października łączna sprzedaż pszenicy z UE wyniosła 5,02 mln t, tj. mniej o 23% r/r a import w tym czasie zwiększył się o 47% do 1,43 mln t. Eksport pszenicy z UE od początku sez. 2018/19 wyraźnie spowalnia z powodu malejących zapasów. Dla porównania, według Eurostatu łącznie w lipcu i sierpniu'18 był niższy o 7% r/r.
- Biorąc pod uwagę zmiany w rosyjskiej produkcji zbóż i prognozy handlu dla tego kraju w sez. 2018/19, można oczekiwać, że dostawy pszenicy z Rosji do UE będą stopniowo maleć. Dodatkowo, oczekiwania te mogą wzmocnić prognozy mniejszego eksportu pszenicy z Australii, które przekierować mogą część dostaw rosyjskich na rynki azjatyckie. IGC w październiku'18 dość mocno obniżył prognozy produkcji pszenicy w Australii – do 16,6 mln t z 19,1 mln t we wrześniu'18 – co oznacza spadek o 22% r/r i najniższą produkcję od sez. 2007/2008.

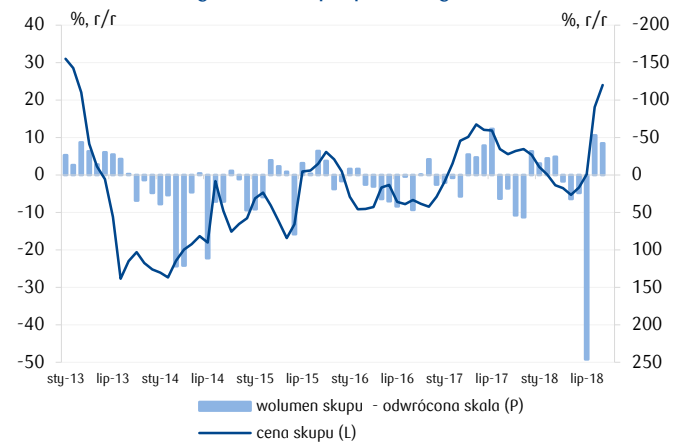
Większe zasiewy pszenicy, mniejsze rzepaku

- Pierwsze szacunki IGC wskazują na możliwy wzrost powierzchni zasiewów pszenicy na świecie w sez. 2018/19, mogący sprzyjać zwiększeniu podaży tego zboża. Jednym z czynników oddziałujących na wzrost arealu zasiewów są wyższe ceny pszenicy notowane w 2018. Zwiększanie powierzchni tego zboża może odbywać się również kosztem zmniejszenia arealu uprawy rzepaku w sez. 2018/19.
- Utrudnione warunki uprawowe (m.in. susza) mogły odbić się negatywnie na zasiewach rzepaku w Unii Europejskiej (głównie Niemcy i Francja). Według IGC, mogą zmniejszyć się one o 7% r/r do 6,2 mln ha. Niemniej, biorąc pod uwagę skalę spadków plonów w 2018, nie musi to oznaczać zmniejszenia unijnych zbiorów rzepaku w 2019. Podaż rzepaku z uwagi na spadek unijnych zapasów (-47% r/r do 0,6 mln t wg IGC) pozostanie niska. Wysoki areal upraw może utrzymać się na Ukrainie (drugi po UE eksporter rzepaku na świecie), co przy korzystnych plonach może oznaczać utrzymanie wysokiego eksportu nasion rzepaku do UE w kolejnych dwóch sezonach. Zasiewy w tym kraju przebiegały w korzystnych warunkach, a ich powierzchnia (dane z października'18) przekroczyła 1 mln ha.

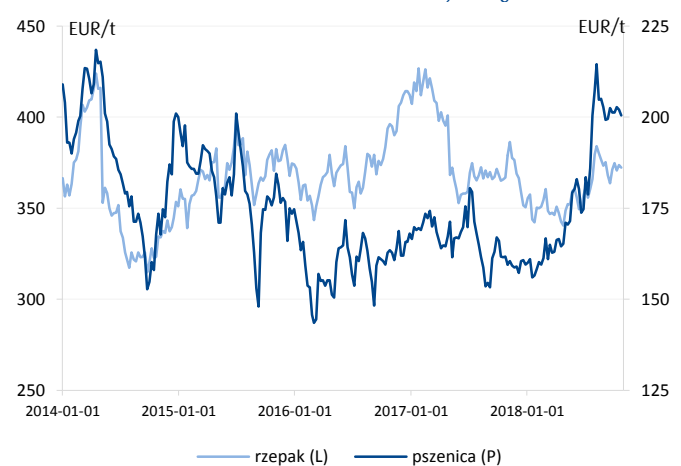
Ceny zakupu zbóż w Polsce

Zmiany cen i skupu pszenicy w Polsce

Ceny kontraktów terminowych na pszenicę i rzepak Euronext-MATIF - kontrakt najbliższy

Źródło: MRIRW, GUS, Datastream, MRIRW, FAO, PKO Bank Polski

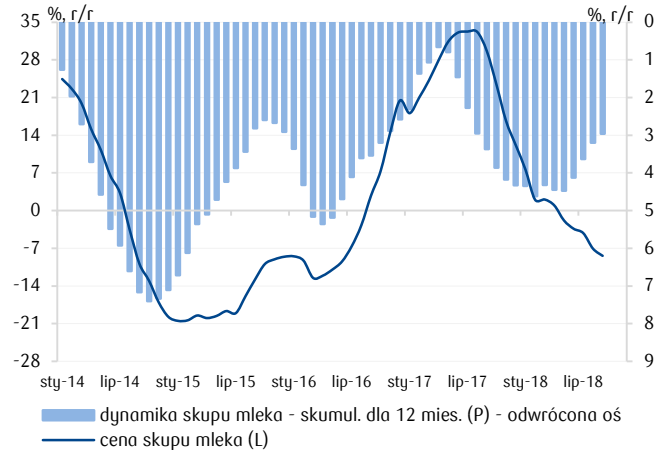
Słabnący popyt na unijne masło

- Z danych Eurostatu wynika, że wartość unijnego eksportu masła w I-VIII.2018 zmniejszyła się o 0,5% r/r, do 653 mln EUR. Wolumen wywozu zmniejszył się o 11,9% r/r (największy spadek wśród produktów mleczarskich), a spadek wartości sprzedaży łagodzony był wyższymi cenami masła.
- Dynamika spadku eksportu masła nasila się od początku roku. O ile w 1q18 unijna sprzedaż do krajów trzecich była wyższa o 13% r/r, to w kolejnych miesiącach do sierpnia'18 spadła o 25% r/r. Główną przyczyną spadku jest znaczące ograniczenie dostaw do Iranu (po dość wyraźnych wzrostach w 2016 i 2017), będących konsekwencją odbudowy podaży masła w Nowej Zelandii i wzrostu importu z tego kraju. Z tego powodu zmniejsza się również sprzedaż unijnego masła do Chin. Od stycznia do sierpnia'18 odnotowano spadek wywozu do tego kraju o 31% r/r. Spadek ten może nasilać się wskutek zwiększającej się produkcji w Nowej Zelandii. Dane DCANZ (The Dairy Companies Association of New Zealand) wskazują, że od czerwca do września'18 produkcja mleka w tym kraju wzrosła o 5,8% r/r.

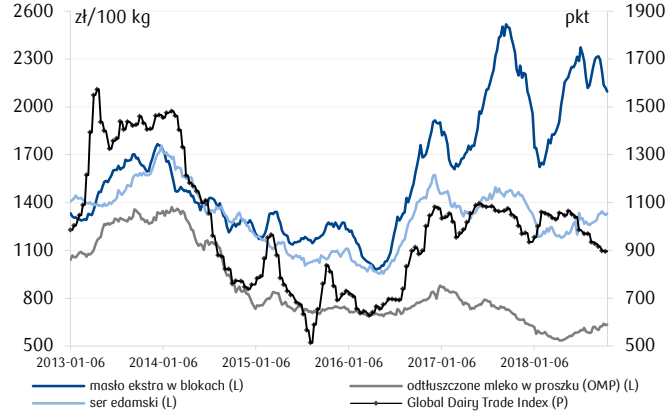
Prognozy produkcji mleka w 2019 – główni gracze

- Wzrost produkcji mleka u największych światowych graczy może nieznacznie spowolnić w 2019. Według USDA łącznie w USA, UE, Nowej Zelandii Australii i Argentynie produkcja mleka krowiego zwiększy się o 1,1% wobec wzrostu o 1,3% w 2018. Wzrost wynikać będzie głównie ze zwiększenia produkcji w USA (+1,5% r/r). Największy wpływ na wyhamowanie produkcji może mieć jej spadek (o 1,6%) w Australii, spowodowany suszą w regionach o znacznej koncentracji chowu krów mlecznych.
- Z uwagi na ograniczenie pogłowia krów, nieznacznie spowolnić może produkcja w Nowej Zelandii (-0,13% r/r). Wolniejszego przyrostu produkcji można spodziewać się w Unii Europejskiej, szczególnie w 1h19. Decydujące w tym względzie mogą okazać się skutki suszy odnotowanej w 2018. Mogą one być już zauważalne w zmniejszonych unijnych dostawach mleka w 2h18.
- Z prognoz USDA wynika, że w 2018 produkcja mleka w UE zwiększy się o 0,9% r/r. Osiągnięcie takiego wyniku, biorąc pod uwagę dotychczasowe dostawy (+1,5% r/r w I-VIII. 2018 wg Eurostatu) oznacza, że do końca roku unijna produkcja będzie maleć. Łączne dostawy mleka w UE od września do grudnia'18 zmniejszyły się mogą o 0,2% r/r. Czynnikiem sprzyjającym realizacji prognozy jest ograniczanie liczebności stada krów mlecznych w niektórych krajach UE. W Niemczech (największy producent mleka w UE), z powodu zmniejszenia dostępności pasz wynikającego z suszy, uboje krów w lipcu i sierpniu'18 zwiększyły się o 11% r/r (za Eurostat), a we Francji o 7,8%. Osłabienie dynamiki unijnej produkcji widoczne było już w sierpniu'18, kiedy dynamika dostaw zbliżyła się do 0 (+0,13% r/r). Możliwy spadek unijnej produkcji mleka w nadchodzących miesiącach będzie czynnikiem wyhamowującym trwające spadki cen.

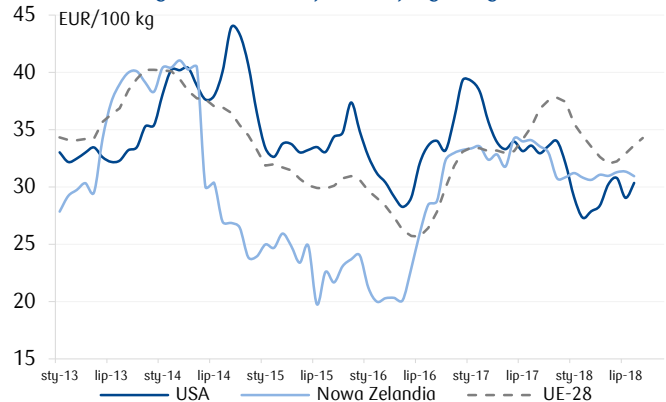
Dynamika cen i skupu mleka w Polsce

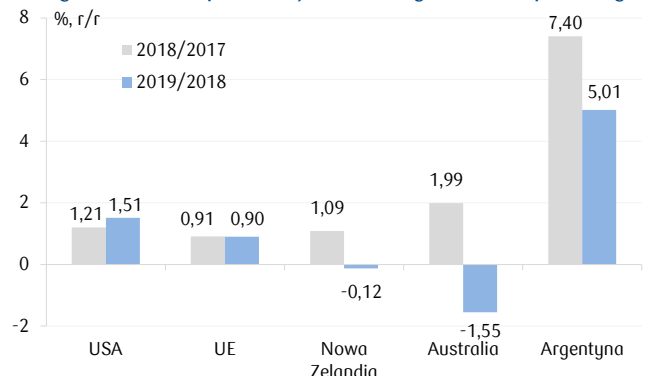
Ceny sprzedaży przetworów mleczarskich w kraju

Ceny mleka na najważniejszych rynkach

Prognoza zmian produkcji mleka – główni eksporterzy

Źródło: GUS, MRiRW, KE, CLAL, USDA, PKO Bank Polski

Krótkoterwałe wstrzymanie importu wieprzowiny z USA

- Tydzień trwało wstrzymanie importu wieprzowiny z Polski przez USA (z 18 października'18), związane ze stwierdzeniem nieprawidłowości w wysyłkach mięsa wieprzowego na ten rynek. Negocjacje polskich władz przyczyniły się do szybkiego zniesienia restrykcji, choć czasowy zakaz eksportu na teren USA będzie dotyczył wciąż trzech zakładów.
- Zawirowania te negatywnie odbiły się na cenach żywca w Polsce. Z danych prezentowanych przez portal cenyrolnicze.pl obniżki cen tuczników w czwartym tyg. października'18 wyniosły przeciętne 0,07 zł/kg, mimo utrzymania cen na niemieckiej giełdzie VEZG (1,36 EUR/kg), od których uzależnione są wahania cen trzody na rynku krajowym. Przywrócenie sprzedaży powinno w krótkim okresie doprowadzić do stabilizacji rynku. Obawy branży budzić może nasilenie niekorzystnych zjawisk rynkowych związanych z rozprzestrzenianiem się ASF na terenie Europy (m.in. wcześniejsze pojawienie się ASF w Belgii, rozprzestrzenianie się wirusa w Rumunii, a także Chinach).

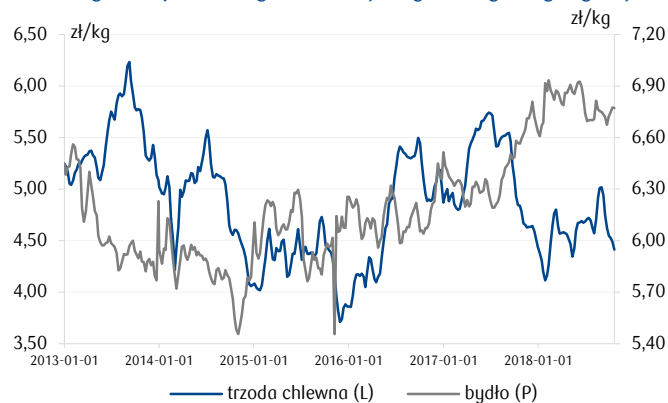
Korekta cen kurcząt po silnych wzrostach

- O ile przeciętna cena skupu kurcząt w sierpniu'18 była wyższa o 8,4% r/r (za MRiRW), to pod koniec października'18 notowania spadły poniżej poziomu ubiegłorocznego. Wiązać się to może z malejącą dynamiką popytu zagranicznego oraz utrzymującą się wysoką produkcją drobiu w kraju.
- Obserwowany w 3q18 wzrost cen kurcząt napędzany był rosnącym eksportem drobiu z Polski, szybszym od tempa produkcji. Według wstępnych danych Ministerstwa Finansów (za MRiRW) w okresie styczeń-sierpień 2018 eksport mięsa i podrobów drobiowych (CN 0207) wzrósł o 15,4% r/r, z czego do Niemiec o 28,8% r/r. Silna sprzedaż do Niemiec (największy odbiorca drobiu z Polski), wynikała z istotnego ograniczenia dostaw drobiu brazylijskiego w 2018.
- Dane Eurostatu wskazują na jednak dość istotny zwrot w imporcie drobiu z Brazylii do UE w 3q18, w tym również do Niemiec. W lipcu i sierpniu 2018 łącznie kraje UE zaimportowały z Brazylii 23,1 tys. t mięsa i podrobów drobiowych, tj. więcej o 124% r/r. Odbudowa zaufania do brazylijskiego drobiu w UE, i utrzymanie wysokiej dynamiki wzrostu może być czynnikiem hamującym wzrosty cen w kolejnych miesiącach.

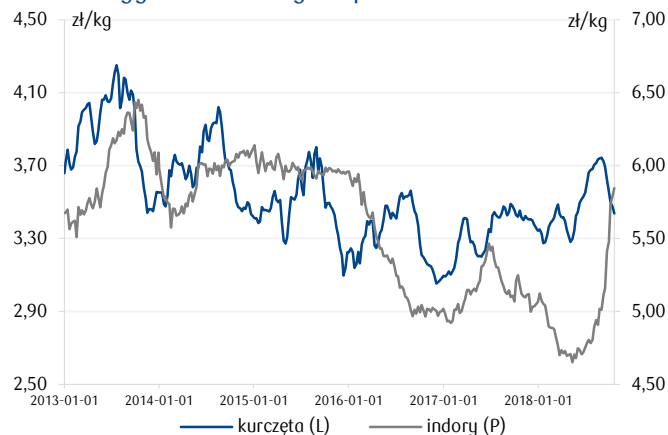
Wzrastają ceny indyków

- Odwrotną tendencją do cen kurcząt charakteryzują się ceny indyków. Przeciętna cena indorów wg notowań MRiRW w pierwszych 3 tyg. października'18 była wyższa o 11% r/r (5,79 zł/kg - por. wykres). Okres utrzymywania się niskich cen od 2016 doprowadził do silnego zmniejszenia dynamiki krajowej produkcji, a obserwowana niska dynamika wylęgów piskląt indyckich sugeruje dalsze spowolnienie tempa krajowej produkcji. Będzie sprzyjać to kolejnym wzrostom cen, zwłaszcza przy rosnącym eksporcie mięsa indyckiego z Polski.

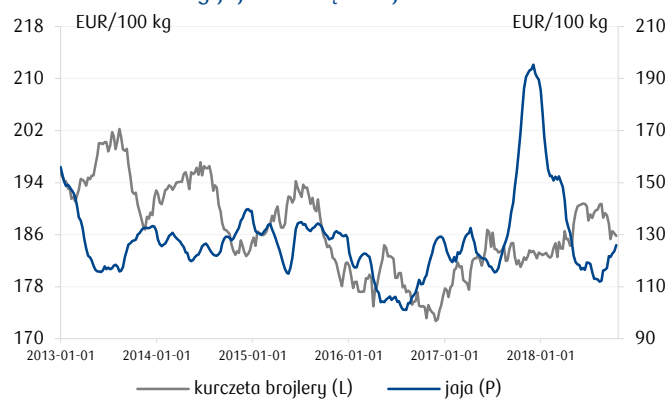
Ceny zakupu trzody chlewnej i bydła wg wagi żywej

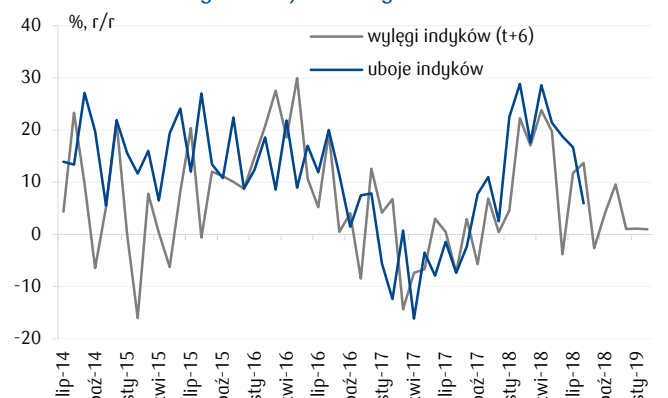
Tygodniowe ceny skupu drobiu w Polsce

Ceny jaj i kurcząt brojlerów w UE

Zmiany w ubojach indyków w Polsce

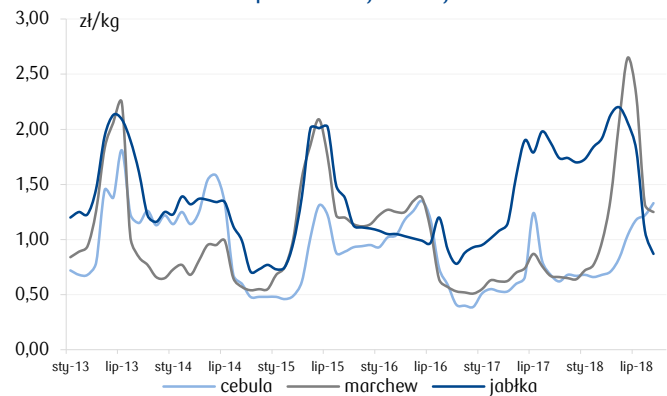

Źródło: GUS, MRiRW, KE, Eurostat, PKO Bank Polski

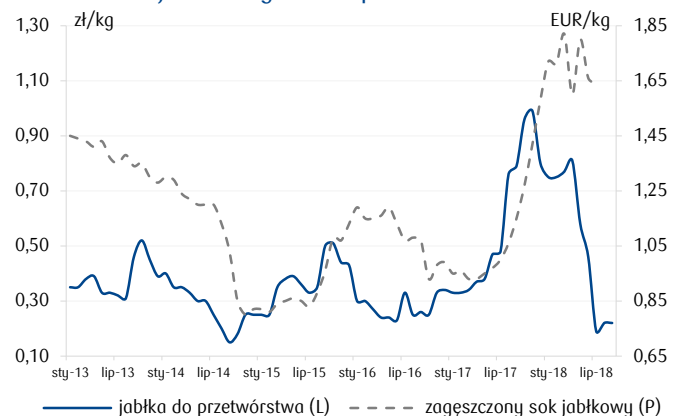
Rekordowo wysokie ceny cebuli

- Cebula jest warzywem o największej dynamice wzrostu cen w 2018. Z danych IERIGŻ-PIB wynika, że we wrześniu'18 cebula (cena skupu do konsumpcji bezpośredniej) podrożała przeciętnie o 96% r/r do 1,33 zł/kg. Był to najwyższy poziom cen tego warzywa dla września od co najmniej 2004. W październiku'18, biorąc pod uwagę tygodniowe notowania MRiRW, wzrosty cen mogły przekroczyć 100%. Podwyżki widoczne są również w skupach do przetwórstwa. W październiku'18 cena cebuli obranej wyniosła 1,59 zł/kg (loco zakład) tj. więcej o 123% r/r. Na wzrosty cen przekłada się znaczący niedobór cebuli w Polsce, ale też w całej UE.
- Według przedwzrostkowego szacunku GUS, zbiory tego warzywa w Polsce mogą być niższe o 14% r/r wynosząc 575 tys. t. Będzie to najsłabszy spadek wśród głównych warzyw gruntowych w 2018, choć zbiory nie będą rekordowo niskie. Biorąc pod uwagę ostatnie dziesięciolecie, niższy poziom odnotowano w 2013 i 2015.
- Istotna jest mniejsza podaż w innych krajach UE. Zbiory cebuli w Holandii, która jest największym producentem i eksporterem w skali UE mogą być w 2018 niższe o ok. 30%, głównie z uwagi na skrajnie wysokie temperatury latem i długotrwałą suszę. Według Eurostat w 2017 Holandia wyprodukowała blisko 1,8 mln t cebuli, a udział eksportu w produkcji wyniósł blisko 95%. Potwierdzeniem znaczącego spadku tegorocznej produkcji w Holandii jest zauważalne ograniczenie eksportu cebuli z tego kraju w lipcu'18 i sierpniu'18 (o 15-20% r/r - szacunek na podst. danych Eurostatu). Presję na ceny wywiera także mniejsza produkcja w Niemczech (z powodu suszy) oraz Francji.
- Holandia i Niemcy należą do najważniejszych rynków zbytu dla polskiej cebuli, dlatego wraz z malejącym poziomem zapasów w tych krajach, presja na wzrosty cen może się zwiększać. Cebula z udziałem 27% (w 2017) dominuje w krajowym eksporcie warzyw świeżych. W kierunku spadków cen cebuli może oddziaływać natomiast zwiększona jej podaż z Ukrainy. Z danych Eurostatu wynika, że w lipcu i sierpniu'18 unijny import cebuli świeżej z Ukrainy wyniósł 3,16 tys. t, czyli więcej (o 9%) niż w całym 2017.
- Silne wzrosty cen cebuli świeżej w krajach UE pociągnęły za sobą podwyżki cen przetworów. Rekordowo wysokie są ceny polskiej cebuli mrożonej. Według IEG Vu pod koniec października'18 osiągnęły poziom 0,80 EUR/kg (2,5-krotnie wyższy r/r).
- Spośród pozostałych warzyw warto zwrócić uwagę na silne wzrosty cen marchwi oraz kapusty białej. We wrześniu'18 wyniosły odpowiednio o 87% i 101% r/r. Jednak tu o zmianie cen, z powodu niskiego udziału w handlu zagranicznym decydują w większym stopniu czynniki lokalne. Według GUS zbiory marchwi mogą wynieść 740 tys. t (-11% r/r), a kapusty 950 tys. t (-6% r/r).
- Ceny warzyw są obecnie czynnikiem, który w największym stopniu napędza ceny konsumpcyjne żywności. We wrześniu'18 ceny detaliczne warzyw w kraju zwiększyły się o 10,2% r/r.

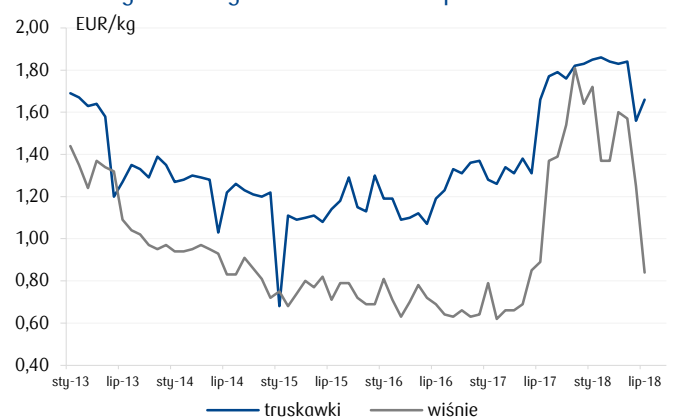
Miesięczne ceny skupu owoców i warzyw do konsumpcji bezpośredniej w kraju

Ceny skupu jabłek do przetwórstwa i ceny soku jabłkowego w eksporcie z Polski

Ceny mrożonych owoców w eksporcie z Polski

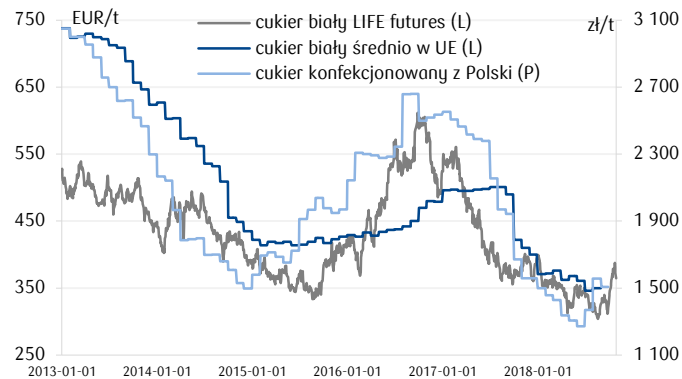

Źródło: ZEO IERIGŻ-PIB, MRiRW, IEG Vu, PKO Bank Polski

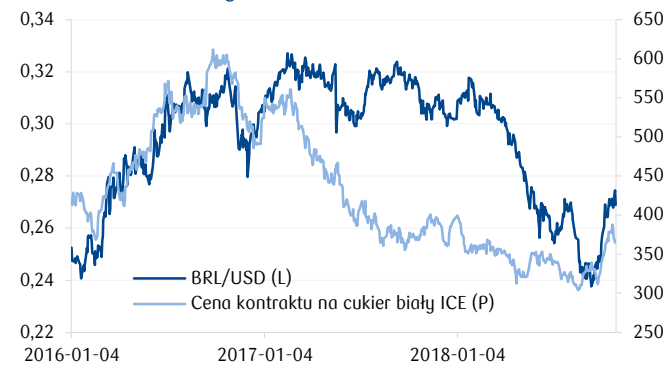
Odbicie cen na rynku cukru

- Od zniesienia regulacji na unijnym rynku cukru w 2017, jego ceny charakteryzowały się silną tendencją spadkową. Według danych MRiRW, przeciętna cena cukru konfekcjonowanego we wrześniu'18 wyniosła 1506 zł/t i była niższa o 12,5% r/r. Niemniej, dynamika spadków od czerwca'18 znacząco wyhamowała.
- Ceny cukru białego na giełdzie ICE pod koniec października'18 osiągnęły poziom najwyższy od blisko 10 miesięcy (styczeń'18). Przyczyną wzrostów jest zmniejszenie oczekiwań co do światowej produkcji cukru, ale także zmiany na rynkach walutowych. Umocnienie brazylijskiego reala do USD znacząco wspomogło wzrosty cen cukru trzcinowego. Brazylijska waluta pod koniec października'18 była najsilniejsza od czerwca'18, a od połowy września'18 jej wartość względem USD zwiększyła się o 13%.
- Według USDA światowa produkcja cukru w sez. 2018/19 zmaleje o 1,9% do 188,3 mln t. Niska dynamika konsumpcji cukru na świecie nie spowoduje jednak znaczących zmian w światowym bilansie cukru, stąd jego ceny będą pozostawać niskie. Wg USDA światowe zapasy cukru na koniec sez. 2018/19 zmniejszą się jedynie o 0,7% r/r.
- Spadek produkcji w sez. 2018/19 będzie przede wszystkim wynikiem jej ograniczenia w Brazylii (-12% r/r) – największy na świecie producent i eksporter cukru – wskutek gorszych warunków produkcyjnych oraz zmian w zagospodarowaniu trzciny cukrowej. Z danych Brazylijskiego Stowarzyszenia Przemysłu Trzciny Cukrowej (UNICA) wynika, że od początku 2018 wyraźnie zwiększyło się zużycie trzciny do produkcji etanolu a malało do produkcji cukru. Z uwagi na wciąż niskie ceny cukru, tendencja ta może się utrzymywać.
- Spadku produkcji w sez. 2018/19 można oczekiwać również w UE – według prognoz Komisji Europejskiej o 9,3% r/r do 19,2 mln t. Mniejsza podaż wynika przede wszystkim z utrzymywania się niekorzystnych warunków pogodowych w UE w 2018 (susze), które odbiły się na plonowaniu buraków cukrowych u głównych producentów.
- Zbiory buraków cukrowych w UE-28 w 2019 zmniejszą się o blisko 12%, do 126 mln t, głównie w wyniku mniejszych zbiorów w Niemczech. Spadek zbiorów w skali UE może być jednak łagodniejszy, gdyż zakłada 21% zmniejszenie produkcji w Polsce. Szacunki GUS z końca września'18 wskazują na obniżkę krajowej produkcji buraków cukrowych o 9% r/r.
- Utrzymanie niskiego poziomu cen może doprowadzić do spadków unijnej powierzchni zasiewów buraków cukrowych w sez. 2019/20. To oznaczać może szansę na wzrost cen z niskiego obecnie poziomu. Niemniej, z uwagi na brak istotnych zmian w dynamice konsumpcji i niskie plony w 2018, niewykluczone jest, że unijny bilans w cukru pozostanie nadwyżkowy. Wzrosty cen wspierać mogą natomiast zmiany na światowym rynku. Z powodu niskich cen w dalszym ciągu wzrastać może wykorzystanie trzciny do produkcji etanolu.

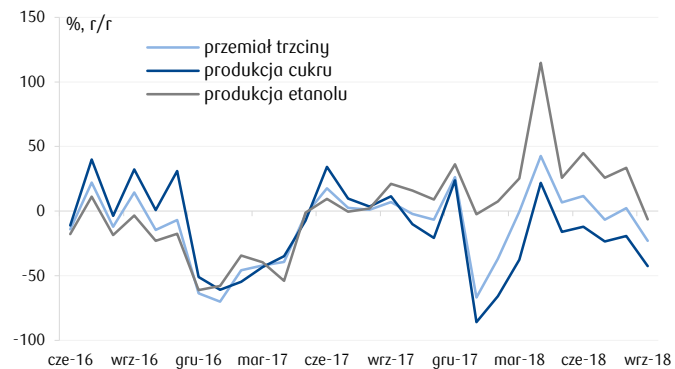
Ceny cukru w Polsce i UE

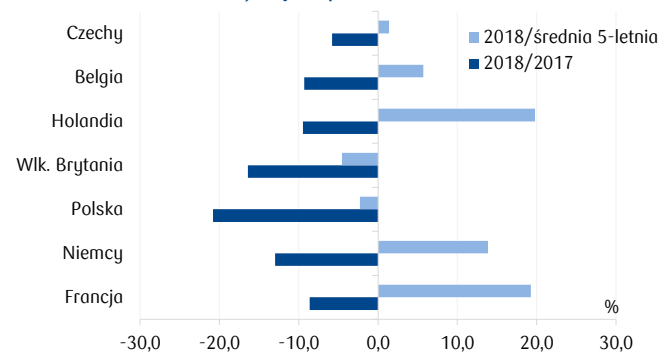
Ceny cukru vs kurs BRL/USD

Dynamika produkcji cukru i etanolu z wykorzystaniem trzciny w Brazylii

Zmiany w produkcji buraków cukrowych w UE-28 w 2018 – największy producenci

Źródło: MRiRW, KE, Reuters, UNICA, NBP, PKO Bank Polski